

ПРИКАЗ НА КНИГИ

ОРТОДОНЦИЈА
(1951-2003)

АВТОР: Марија Зужелова

ИЗДАВАЧ: СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје

Авторот на ова издание со професионална одговорност и со големо задоволство се зафати и се обврза да одговори на задачата која си ја постави како цел, а воедно која се наметна и како потреба за студентите на Високата школа за стручни забни техничари при Стоматолошкиот факултет, за една ваква публикација.

Идејата за да го напише овој учебник, а која всушност подоцна се наметнала како потреба е дека во богатата стоматолошка библиотека недостасува токму ваков тип на учебник, кој ќе се занимава исклучително со проблематиката на техничката изработка на ортодонтските апарати. Бидејќи во практиката врската помеѓу ортодонтот и забниот техничар е многу тесна, нераскинлива, оттаму неопходно е и изложувањето на фактите за самата техничка изработка.

Токму од тие причини, во 2005 год. се испечати целосно приспособен учебник, кој е импресивен во едноставноста, совршен во одмереноста, но современ и според толкувањето на материјалот.

Книгата содржи важни информации кои со особено внимание се одбрани од мноштвото на пишувани материјали, а кои секако дека се драгоценци во областа на ортодонцијата.

Содржината и распоредот на материјалот се приспособени кон дидактичките барања кои од своја страна обврзуваат во најкраток, но разбирлив облик да се изнесат најважните содржини од предметот ортодонција. Со оглед на фактот што понекогаш зборовите го губат своето вистинско значење, авторот материјата ја збогатил со интересни илустрации и слики, кои во одредени сегменти ја доловаат содржината поконцизно и повпечатливо.

Заради поедноставно прифаќање на изнесениот материјал, книгата е поделена во шест поглавја, а редоследно тие се: Вовед, Раст и развој на ортофацијалниот систем, Етиологија на малоклузии,

Класификација на малоклузии, Методи на дијагноза и Ортодонтски апарати. Сите тие се меѓусебно тесно поврзани и сочинуваат единствена концепција, стил и складност. Секако дека било тешко да се постигне тоа, затоа што поглавјата се со различна важност, но со многубројни информации.

Според мое мислење, сметам дека авторот најконцизно и најдобро го разработил последното поглавје, т.е. Ортодонтските апарати, (со целосен осврт на подвижните плочести апарати, функционални апарати, фиксни апарати, ретенциони апарати и позиционери). Ова го мислам од причина што, особено во ова поглавје најмногу доаѓа до израз приспособениот начин на соопштување: збор-слика, каде доминира едноставноста и функционалноста, пријатно е за око, лесно приемливо и поттикнувачко.

Учебникот е стилски дотеран, пишуван на лесен и едноставен стил со чист и јасен јазик. Тој, стручно и научно е поткрепен и збогатен со повеќе новини и најразлични сознанија за материјалите и начинот на техничката изработка, што е одлично визуелизирано. Имено, учебникот е богато илустриран со 186 слики, шематски цртежи и успешни фотографии, кои се вметнати на 137 страни. На овој начин читањето на критички настроениот читател му овозможува вистинско задоволство, односно со леснотија да ги совладува и најкомплексните поглавја што се провлекуваат низ целиот материјал. Секако дека особен печат на целокупното дело му дава ликовната и техничка обработка.

На крајот, авторот смета дека учебникот има и свои недостатоци, иако се трудел да внесе сè што му е потребно на еден читател за полесно восприамање на материјата и затоа со големо уважување, внимание и благодарност ќе ги прифати сите добронамерни забелешки и сугестии.

ОСНОВИ НА ГНАТОЛОГИЈАТА

АВТОР: Гугувчевски Љубен

ИЗДАВАЧ: ИнФорма, Скопје, 2005

Исправени сме пред предизвиците на она што го носи утрешниот ден и она што е непознато, а со кое ќе се соочиме набрзо. Човекот, според својот ген е предодреден постојано нешто да истражува и да се надоврзува на претходно осознаените сознанија од генерациите пред нас. Токму таквиот пристап кон нештата, создава услови за сестран развој на научната мисла и соодветно на тоа несопирилив прогрес на човештвото. Тежнењето кон освојување на нови сознанија, од една, и следењето на информациите, од друга страна, се предуслов за солидна стручна надградба, која е неопходна за денешните, современи генерации. Новото време е преполно со нови предизвици и тоа императивно бара пошироки хоризонти и нов пристап во разрешувањето на секојдневните проблеми. За да се измоделира таков пристап, човекот мора да е соодветно образован и спремен стоички да го понесе тешкото бремене на денешниот и утрешниот предизвик.

Учебното помагало „Основи на гнатологијата“ од проф. д-р Љубен Гугувчевски прави пресек на одредени проблеми од областа на гнатологијата, кои се интересни и, кои, ако успешно се совладаат, обезбедуваат солидна подлога за натамошна наобразба на корисникот на оваа книга. Во почетокот, авторот ја изнесува проблематиката на оклузијата преку запознавање на гнатолошките аспекти на оклузијата, за да ги изнесе составните елементи на оклузијата во продолжение, како и да се согледаат разликите што постојат меѓу оклузијата и артикулацијата. Понатаму, се обработува проблематиката на тридимензионално следење на долновичните движења, што се основни, па може да се каже дури и егзистенцијални движења во доменот на функциите на стоматогнатниот систем. Посебно се разгледуваат две состојби што се од суштествено значење во текот на рехабилитацијата на овој систем и врз кои почива успешноста на рехабилитационите постапки, односно изнесени се физиолошкото мирување и центричната релација со нивните карактеристични белези.

Во текот на дијагностиката на неправилностите на стоматогнатниот систем, како и при преземање на одредени санациони процедури, неопходно е користење на артукулаторите, па токму затоа тие се предмет на запознавање во одделна глава. Веднаш по оваа, се надоврзува главата во која се опишува практичната примена на лицевиот лак. Потоа следуваат главите во кои се анализира функцијата на стоматогнатниот систем преку запознавање на предусловите за добивање на оптимална оклузална состојба и се опишуваат функциите на системот. Следуваат главите во кои се изнесени пречките и неправилностите, како и терапијата на пречките и неправилностите во функцијата на стоматогнатниот систем. Посебно се изнесуваат постапките на селективно истружување, што се преземаат во превентивни и во терапевтски цели. Инаку, овие постапки се едноставни и лесно подносливи, па со нивното правилно спроведување добиените ефекти се повеќе од очекуваните. Последната глава во книгата „Основи на гнатологијата“ е резервирана за изнесување на современите оклузални шеми што се користат во гнатологијата. Во функција на обезбедување на потребните информации за проблематиката на гнатологијата, авторот користел повеќе десетици библиографски единици од реномирани познавачи и истражувачи на проблематиката на современата гнатологија.

Според понудената и обработена содржина, книгата е наменета за студентите во втора студиска година. Успешно совладаното градиво на студентот му обезбедува добро познавање на проблематиката на гнатологијата, што од своја страна во значителна мерка го олеснува следењето на другите стоматолошки предмети. Книгата е издадена во соработка со издавачот ИнФорма од Скопје, а рецензијата на ракописот ја направија проф. д-р Драгољуб Велески и проф. д-р Ерол Шабанов, за што авторот е искрено благодарен.

ОРАЛНА ХИГИЕНА**АВТОРИ: Ана Миновска, Маја Пандилова и Кирил Ивановски****ИЗДАВАЧ: СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје**

Оваа година беше објавен учебникот ОРАЛНА ХИГИЕНА, од авторите проф. д-р Ана Миновска, асс.д-р Маја Пандилова и н.с. д-р Кирил Ивановски во издание на Стоматолошки факултет- Скопје.

Книгата содржи 289 страници поместени во 18 поглавја во кои детално се опишани сите процедури за одржување на оралната хигиена како и преземањето на превентивни мерки за спречување на настанувањето на орални заболувања. Поголвјата се распоредени по редослед, синхронизирано со логична целина на текстот.

Во првите две поглавја, дадени се општи упатства за прием на пациентот, прибирање на податоци и историја на пациентот, кои се од значење за согледувањето на состојбата на пациентот, за навиките и можноста за соработка.

Во одделни поглавја од учебникот, разработени се етиологијата на пародонталната болест, гингивалните заболувања, како најфреквентни во оралната патологија.

Индексите на орална хигиена и забен камен, се обработени во посебни поглавја, при што се изнесени примери за нивната калкулација, за предностите и недостатоците на секој од нив, како и препораки за избор на индекс на орална хигиена најсоодветен во одделни случаи.

Голем дал од учебникот е посветен на одржувањето на оралната хигиена во домашни услови, техниките за четкање на забите, грижата за интер-

денталните простори, оралната иригација, како и фармаколошките препарати кои се користат во одржувањето на оралната хигиена како во домашни така и во амбулантски услови.

Отстранувањето на пигментациите и цврстите забни наслаги се поместени во следните две поглавја од учебникот.

Шеснаесеттото поглавје авторите го посветуваат на пациентите со посебни потреби, каде што во почетокот даваат преглед на различните возрасти кај луѓето, почнувајќи од пубертетската возраст и адолесценцијата, па до менопаузата и процесите на стареењето.

Седумнаесеттото и осумнаесеттото поглавје се посветени на промоција на оралното здравје, на службите кои учествуваат и на важноста од промоцијата на оралното здравје за поединецот и за општеството.

Учебникот е напишан со јасен, разбирлив стил со намера да се пренесат базичните сознанија од областа на оралната хигиена, а истиот е збогатен со најнови литературни податоци од домашни и светски автори.

Книгата е наменета за студентите по стоматологија, студентите на високите стручни школи за забни техничари и стоматолошки сестри, специјализантите по сите стоматолошки дисциплини, како и за дипломираните стоматолози.

ФАРМАКОЛОГИЈА ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА**АВТОРИ: Славјанка Оџаклиева и Златанка Белазелкоска****ИЗДАВАЧ: СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје**

Во учебникот се изнесени теоретските приоритети на познавањата од областа на фармакологијата, со сите можности за нивна практична примена со што, всушност, се покрива целокупното наставно подрачје по наставните содржини наменети за студентите на високата школа за стручни стоматолошки сестри.

Многу јасно и прифатливо се толкувани и образложени теоретските познавања за суштината, индикацијата на примена и начинот на дејствување на сите медикаменти. Земајќи го предвид целокуп-

ниот материјал во посочените поглавја, едукативно-то искуство на авторите, овој учебник е и ќе биде прифатен како неопходен од студентите на вишата школа за стручни стоматолошки сестри, студентите по стоматологија, специјализантите по болести на устата и пародонтот, болести на забите и ендодонтот, и ќе најде додатно место како водич во практичната примена на лековите во сите стоматолошки амбуланти.

Книгата е напишана со кристално јасен и достапен стил, базирана и врз актуелна литература.

АПАРАТИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ЗАБОТЕХНИЧКА ЛАБОРАТОРИЈА

АВТОРИ: Елена Иванова-Петкова, Гордана Ковачевска, Билјана Капушевска,
Драгољуб Велески, Јадранка Бундевска

ИЗДАВАЧ: СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје, 2005

Учебникот „Апарати и инструменти за заботехничка лабораторија“ е наменет, на прво место, за студентите на додипломски студии за стручни забни техничари на Стоматолошкиот факултет во Скопје, но и пошироко, за студентите по стоматологија, специјализанти по стоматолошка протетика, ученици на средно медицинско училиште за забни техничари и сите други кадри кои имаат потреба од збогатување на своето знаење. Користејќи се со учебникот, студентот ќе се здобие со потребното теоретско знаење со основите на заботехничките инструменти и апарати, за полесно совладување на техничко-технолошкиот процес на работа и предностите од употребата на новите инструменти и апарати ..

Содржините во учебникот се според наставниот план и програма за стручни забни техничари. Редоследот на детално опишаните инструменти и апарати е ист со редоследот на фазите за изработка на протетичките надоместоци.

Во учебникот, со стручен јазик, детално се опишани карактеристиките на заботехничката лабора-

торија, како и техничките карактеристики, предностите, индикациите и начинот на употребата на потребните инструменти и апарати, од кои најголем дел се употребуваат кај нас, како и оние инструменти и апарати кои во светот, во современите реномирани заботехнички лаборатории се клинички проверени и прифатени.

Обработените содржини се поделени на шест дела: Краток преглед на развитокот на технологијата и апаратите во забната техника, Заботехничка лабораторија, Инструменти, Апарати, Толковник на кратенки за мерни единици, симболи и префикси и Литература, презентирани на 196 страници. За полесно совладување на проблематиката содржините се збогатени со 195 слики.

Приодот на авторите, почнувајќи од поставената цел на учебникот, разработените содржини со осет за креативност и високата стручност што провејува редоследно од поглавје во поглавје се чини дека на овој учебник му даваат доволно висок квалитет за поширока примена.

ТОТАЛНА ПРОТЕЗА - ПРЕТКЛИНИКА

АВТОР: Евдокија Јанкуловска

ИЗДАВАЧ: СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје, 2005

Материјата што ја разработува учебникот „Тотална протеза - претклиника“ е дел од наставната содржина по предметот претклиничка мобилна протетика, кој се изучува во втора година на стоматолошките студии.

Кај нас веќе подолг период постои потреба од учебник со ваква содржина во кој знаењата од анатомијата и физиологијата на мастигаторниот орган ќе се поврзат со методите и постапките кои овозможуваат надоместување на изгубените делови од мастигаторниот орган и рехабилитација на неговата функција.

Содржината на учебникот е поделена на поглавја во кои наизменично се изнесени клиничките и лабораториските фази на изработувањето на тоталните протези. Во секое поглавје, покрај современите техники изнесени се и некои поранешни, кои се навистина солидни и придонесуваат во секојдневната практика. Така, редоследно се изнесени: биолошка-

та основа на која лежат тоталните протези; базата и ретенцијата на тоталните протези; отпечатоците од беззабните вилици (анатомски и функционални) врз чија основа се изработуваат тоталните протези; загризните шаблони со кои се реконструираат меѓувилчните односи; методите на одредување на меѓувилчните односи; направите кои ги заменуваат виличните зглобови и виличниот комплекс - артикулаторите; начините на пренесување на работните модели во артикулатор, како и симулирањето на движењата на долната вилица во нив; правилата и методите на поставување на вештачките заби во тоталните протези; завршните лабораториски фази; поправките на тоталните протези и, на крајот привремените -имедијатни тотални протези.

Учебникот е пишуван на едноставен, лесен стил, со јасен и разбирлив јазик. Поаѓајќи од фактот дека понекогаш една единствена слика може да биде повредна од многу напишани зборови, учебни-

кот е богато илустриран со цртежи и фотографии, притоа изразувајќи ги постапките и фазите на изработувањето на тоталните протези. На тој начин секој сегмент од содржините е прегледен, едноставен, јасен и лесно разбирлив за читателот, што е посебно значајно за совладувањето како на теоретската така и на практичната наставна содржина.

Врската меѓу претклиниката и клиниката е тесна и неразделна, па при изнесувањето на материјата едноставно е невозможно да се одделат една од

друга. Тоа е и единствениот начин да се добие целина и да се разбере ова комплицирано протетичко помагало - тотална протеза. Бидејќи претклиниката е неопходен предуслов за успешна реализација на клиничките фази при тоталното протезирање, може да кажеме дека таа е темелот на успехот при изработувањето на тоталните протези. Оттука произлегува големото значење на познавањето на претклиниката, па според тоа и вредноста на овој учебник.

ИЗВЕШТАИ ОД ЗДРУЖЕНИЈАТА

ЗДРУЖЕНИЕ НА СПЕЦИЈАЛИСТИТЕ ПО БОЛЕСТИ НА УСТАТА И ПАРОДОНТОТ

Од одржаниот состанок на здружението на специјалистите по болести на устата и пародонтот одржан на ден 24.6.2005 година во Скопје.

На состанокот присуствуваа 29 специјалисти по болести на устата и пародонтот и 1 специјализант.

Состанокот го отвори претседателот на здружението проф. д-р. Златанка Белазелкоска која по воведниот збор ги информираше присутните за одлуките од претходниот состанок и предложи на состанокот да биде усвоен правилникот за работа на здружението.

Правилникот за работа беше презентираан од страна на претседателот на здружението проф. Белазелкоска по што беше едногласно усвоен.

Беше одлучено членовите да плаќаат членарина во висина од 100 денари месечно кој ќе се уплатува еднаш годишно на жиро-сметка за која членовите ќе бидат дополнително известени.

На состанокот исто така беше одлучено наредната средба да се одржи во периодот помеѓу ноември и декември 2005 година.

Претседател на Здружението
проф д-р Златанка Белазелкоска

ЗДРУЖЕНИЕ НА СПЕЦИЈАЛИСТИ ПО БОЛЕСТИ НА ЗАБИТЕ И ЕНДОДОНТОТ

На 23.9.2004 година беше конституирано Здружението на специјалистите по болести на забите и ендодонтот кое брои 62 члена од цела Македонија и воедно беше избран Управен одбор на истото во следниот состав.

Претседател проф д-р. Славјанка Оџаклиевска, *потпретседател* д-р Офелија Андреевска, секретар научен соработник д-р Соња Апостолска, благајник асс. д-р Вера Стојановска и членови д-р Павлина Николовска, д-р Никола Дебарлиев и д-р Селајдин Бафтијари.

Управниот одбор на Здружението на специјалистите по болести на забите и ендодонтот направи план за своите активности. Во периодот од своето конституирање досега има одржано два стручни состанка. Првиот состанок се одржа на 5.11.2004 година во просториите на Вишата медицинска школа (Медицински центар - Битола) каде беа презентирани три теми:

Нови методи и техники на ендодонтска препа-
рација:

(Crown - Down и ProFile); С. Апостолска,
С. Оџаклиевска

**Carisolv – хемиска препа-
рација на кавите-
тите;** М. Ефтимоска, С. Оџаклиевска

**Амалгами и композити за реставрирање на
кавитетите;** И. Ковачевска,

Вториот стручен состанок се одржа на 15.4.2005 година во хотел Сириус во Струмица каде што беа презентирани следните теми

**Фактори кои влијаат на стабилноста и био-
компатибилноста на композитните реставрации;**
И. Муратовска,

Белење на забите; К. Тасевски

Континуиран професионален развој

општи одредби

облици на стручно усовршување

На двата стручни состанка имавме голема посетеност од членовите на Здружението од цела Македонија.

Покрај овие активности Извршниот одбор на Здружението на специјалисти планира до крајот на годината да одржи уште еден стручен состанок.

ЗДРУЖЕНИЕ НА СПЕЦИЈАЛИСТИ ПО ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во рамките на Македонското стоматолошко друштво, покрај здруженијата на специјалисти по соодветните области, активно функционира и Здружението на специјалисти по детска и превентивна стоматологија.

На наше големо задоволство, сè повеќе се зголемува бројот на членовите чиј број во моментот е 25, од вкупно 88 колку што гравитираат на подрачјето на нашата република. Нецелосната евидентност се должи на потребата од временски период за регистрација на нашите колеги, кои по сила на нештата беа, заедно со нас вклучени во членството на Македонското Лекарско Друштво.

Од денот на своето формирање, нашето Здружение одржа Изборно собрание на кое беше избрано раководно тело, и тоа

Претседател на Здружението ас. д-р Оливера Саракинова

Истовремено е избран и *Управен одбор*, кој го сочинуваат:

1. *Претседател на УО - научен соработник* д-р. **Мира Јанкуловска**
2. *Потпретседател - ас. д-р Мери Павлевска*
3. *Секретар - научен соработник* д-р **Марија Стевановиќ**
4. *Благајник - д-р Христо Петановски*

Останати членови на УО

д-р **Тинка Нечаковска** - Битола

д-р **Билјана Гетова** - Валандово

д-р **Стојче Стојков** - Велес

На првиот одржан состанок, на 16.6.2005 год., Здружението ги разгледа Правилникот и Статутот на МСД, одреди дестинација за одржување на есенската средба и даде предлог за именување на почесни членови. Во таа група се наоѓаат доајените на македонската превентивна стоматологија, проф. д-р Љубинка Нечева, проф. д-р Мила Мирчева и прим. д-р Љупка Богданова.

Закажаната есенска средба се одржа во Тетово на 11.11.2005 год, со почеток во 11 часот. Според дневниот ред, предвидено е оваа средба да нема едукативен карактер, туку организационен, затоа што, согласно реформските процеси што се одвиваат во нашата држава, се наметнува потреба од специфична организација на службите за детска и превентивна стоматологија. Затоа, овој вид на прашања бара целосно внимание од нашето членство, а истовремено нуди можност за добивање идеи и сугестии за што подобро организирање и функционирање на Здружението, во рамките на Националната стратегија за превентивна заштита на детската популација.

Претседател
ас д-р Оливера Саракинова

ЗДРУЖЕНИЕ НА ОРТОДОНТИ НА МАКЕДОНИЈА

Ортодонтската секција на Република Македонија одржа изборно собрание на ден 23.2.2005 година во амфитеатарот на Стоматолошки факултет во Скопје каде што истата се трансформира во Здружение на ортоданти на Македонија при Македонското Стоматолошко Друштво.

На истиот состанок беше избран нов претседател на здружението ас. д-р Роберт Јанев и беше формиран нов Управен одбор кој го сочинуваат седум члена, претседател, потпретседател секретар, благајник и 3 члена.

Здружението на ортоданти на Македонија при МСД на ден 20.5.2005 година во Велес одржа тематски состанок под наслов: Активностите на Здружението во процес на акредитација на док-

торите по стоматологија на Македонија. Во организациониот дел свое излагање имаше проф. д-р Ана Миновска-претседател на МСД за улогата на ЗОМ во реформските процеси и процесите на релиценцирање и реакредитација. Исто така беше изготвена и содржината на програмата за едукативни циклуси во склоп на професионалниот континуиран развој на специјалистите по ортодонција. Во стручниот дел свои излагања имаа проф. д-р Марија Зужелова, ас. д-р Габриела Курчиева-Чучкова и д-р Иван Илиев.

Претседателот на ЗОМ при МСД ас. д-р Роберт Јанев на ден 10.9.2005 година учествуваше на Генералната Асамблеа на Европската ортодонска федерација што се одржа во Париз за време на 6 светски ортодонтски конгрес.

Претседател на ЗОМ
ас д-р Роберт Јанев